

Informasjonspakke til møtet i Europautvalget onsdag 5. juni 2013

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget 29. mai 2013. Fra regjeringen møter fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen og utenriksminister Espen Barth Eide. Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonalt sekretariat) har utarbeidet nedenstående bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen, samt til enkelte andre aktuelle saker.

Fiskeri- og kystministeren vil etter planen redegjøre for:

- **Markedsadgang for fisk**
- **Veterinærområdet**
- **Akvakultur**
- **Forvaltning og fordeling av makrell og sild**
- **WTO-selsaken**

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

- **EØS-rådet 21. mai**
- **Det litauiske EU-formannskapetets prioriteringer for annet halvår 2013**
- **EUs toppmøte 22. mai**
- **EUs grønnbok om klima- og energipolitikken mote 2030**
- **Lave priser i EUs kvotesystem**
- **Endringer i asylsystemet og norsk tilknytning til støttekontoret på asylfeltet**
- **Liberalisering av transportmarkedet i EU relatert til kabotasjereglene**
- **Jernbanepakke IV**
- **Horisont 2020 – EUs programsamarbeid for forskning og innovasjon (2014-2020)**
- **Kroatia-forhandlingene**
- **EØS-finansieringsordningene for en ny periode**
- **Islands nye regjering – konsekvenser for EU-prosessen**

Om utvalgte rettsakter i EØS-komiteen:

- **Direktivet om forsvars- og sikkerhetsinnkjøp**
- **Flygelederforordningen**

Andre aktuelle saker:

- **Reform av EUs fiskeripolitikk**
- **Den økonomiske situasjonen i Europa**

Fiskeri- og kystministeren redegjør for:

Markedsadgang for fisk

20 % av EUs import av sjømat kjem frå Noreg som dermed den største leverandøren av sjømat til EU. Det skriv regjeringa i sitt [arbeidsprogram for EU/EØS-saker 2013](#). Regjeringa skriv at norsk politikk har som mål å sikre fullverdig marknadstilgang for fisk og fiskeriprodukt og å sikre reglar som hindrar handelspolitiske mottiltak. Gjennom protokoll 9 i EØS-avtalen er Noreg sikra tollfri marknadstilgang eller tilgang med låg toll for mykje av norsk fiskeeksport, men ikkje for laks, aure, sild, makrell, reker, sjøkreps og kamskjell. I tillegg har Noreg bilaterale avtaler som m.a. omfattar tollfrie kvoter. Ut over høg toll på ein del råvarer, er også toll for mange foredla produkt høg. Det har gjort norske eksport til EU av slike produkt til vanskeleg.

I samband med forhandlingane om EØS-finansieringsordningane for 2009-2014 fekk Noreg gjennomslag for ein avtale om nye tollfrie kvoter på fiskeriområdet. Som kjent skal EU og Noreg nå forhandle om revisjon av desse ordningane ([lenke](#)). Regjeringa skriv i sitt arbeidsprogram at «Før det eksisterende arrangementet utløper i mars 2014, vil det fra norsk side utarbeides en detaljert liste over de punktene vi ønsker å forhandle om». Internt i EU har medlemslanda tradisjonelt vore delt i synet på meir frihandel på fiskeriområdet.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Veterinærområdet

Norge er en del av EUs veterinærområde, noe som i praksis betyr at grensekontrollen på dette området er fjernet. Dette gjelder hele matvaresektoren, men det er først og fremst den norske fiskeeksporten som nyter godt av disse reglene.

Innlemmelse av EUs regelverk for fiskehygiene i EØS-avtalen i 1994 er kanskje det som har hatt størst virkning for den positive utviklingen i norsk fiskerinæring, skriver Torben Foss i rapporten [Analyse av Norges avtaler og samarbeid med EU på fiskeriområdet](#). Han viser til at det for næringen betydde to ting:

- Det ble skapt rettsenhet i alle EU/EØS-landene – Norge og Island er på dette området fullt integrert i EUs indre marked. Praktiske handelshindringer for norske eksportbedrifter er helt fraværende.
- Det er en forutsetning at reglene skal være like overalt. Foss bruker som eksempelet polyfosfat (som gjør fisken hvit og binder vann i fiskekjøttet): hvis det ikke kan brukes i Norge, kan det heller ikke brukes på Island.

Bruk av fosfat i saltfisk var oppe på [møtet mellom EUs landbruksministre](#) i januar. [Portugal er bekymret](#) for sin tradisjonelle «bacalao» /klippfisk, og orienterte om sitt syn på [7](#). Fosfat bru-

kes for å holde fisken hvit, men portugiserne er blant annet bekymret for at det vil gi lengere tørketid.

Bruk av fosfat er forbudt i Norge. Ifølge [Dag og Tid](#) er forslaget fra Europakommisjonen om å tillate dette tilsetningsstoffet et resultat av en misnøye med forbudet fra flere land. Norge støtter Kommisjonens forslag.

Ifølge [EU-kommissær Joe Borg](#) vil tilsetting av fosfat fører til «less discolouration and a more consistent flavour and satisfies the demands of specific markets. Scientific research demonstrated that the phosphate concentration in the product ready for use is less than the phosphate concentration in a fresh cod fillet». Friede Andersen i Mattilsynet sier til Dag og Tid at det ikke er et spørsmål om mattrygghet men om ærlighet, og viser til at fosfat «sminker» fisken.

Kommisjonen la nylig fram [forslag til en ny dyrehelselov](#). Forordningen omfatter alle dyreslag og alle typer dyrehold, også fisk. Den er en del av en større EU-pakke på matområdet. Stortinget har mottatt to av forslagene i pakken, men ikke forslaget til ny dyrehelselov, siden det ikke merket som EØS-relevant av Kommisjonen. I en [pressemelding fra Landbruks- og matdepartementet 10. mai](#) står det imidlertid at: «Gjennom EØS-avtalen blir dette på sikt regelverk i Norge». (Se også [informasjonspakken](#) til debatten om den europapolitiske redegjørelsen 23. mai).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Akvakultur

Regjeringen vil endre reglene for eierkontroll i havbruksnæringen, og [sendte 8. mai et forslag til forskriftsendring på høring](#). Bakgrunnen for endringen er at [EFTAs overvåkingsorgan ESA](#) mener det norske forbudet mot å eie mer enn 25 prosent av produksjonskapasiteten innen oppdrett av laks og ørret er i strid med EØS-avtalens regler om fri etablering.

[Fiskeridepartementet har overfor ESA fastholdt sitt prinsipielle standpunkt](#) om at havbruk ikke er en del av EØS-avtalen, men foreslår likevel å åpne for at et selskap kan eie inntil 40 prosent. Samtidig stilles det krav til at store selskap skal bidra til aktivitet i kystdistriktene.

Høringsfristen er 20. juni. Fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen sier til [Dagens Næringsliv](#) 25. mai at målet er å få på plass forskriften i løpet av sommeren eller tidlig høst. Ifølge ESA er ikke saken avsluttet, men det understrekes at det er en god dialog med Norge om de nye retningslinjene.

Saken startet med at Marine Harvest, som eide 22 prosent av produksjonskapasiteten, klaget til ESA i 2010. Det har den siste tiden vært oppmerksomhet rundt et mulig salg av statens eierandeler i sjømatelskapet Cermaq. Cermaq avviste budet Marine Harvest la fram fredag. Analyseselskapet Carnegie mener at en [kombinasjon av Marine Harvest og Cermaq](#) nå synes mer usannsynlig enn noen gang før. Et samlet Marine Harvest og Cermaq vil eie rundt 28 prosent av kapasiteten i Norge.

I [forslaget til ny eierkontrollforskrift](#) foreslår departementet en trappetrinnsordning for selskaper som eier mellom 15 og 40 prosent. Det innebærer at jo større andel av produksjonskapasiteten et selskap eier, desto strengere krav stilles det til selskapets FoU-virksomhet, bearbeidingsgrad og antall trainee- og lærlingplasser i et kystdistrikt. Det stilles også krav til spredning av selskapets aktivitet. Selskapet må ha ett større aktivitetssenter i hver region foretaket har akvakulturvirksomhet. Kystdistrikt defineres som kystkommuner i Norge. Det stilles ikke krav om at aktivitetssenteret må ligge i en kommune som omfattes av uttrykket «kystdistrikt».

Skisse av forslag til innretning av nye regler om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten						
Andel av total MTB	15-20 %	20-25 %	25-30 %	30-35 %	35-40 %	>40 % i særlige tilfeller
<i>Foreslåtte krav</i>						
Minste bearbeidingsgrad i gjennomsnitt over 5 år i et kystdistrikt	25 %	30 %	36 %	38 %	40 %	Progressivt strengere krav
FoU – krav til årlig gjennomsnittlig innsats over 5 år	30 mill NOK	50 mill NOK	70 mill NOK	80 mill NOK	100 mill NOK	Progressivt strengere krav
Minste tilbud i gjennomsnitt av lærling-/traineeplasser i kystdistrikt	20	30	50	60	70	Progressivt strengere krav
Spredning av foretakets aktivitet	Like vilkår uavhengig av hvor stor andel MTB foretaket kontrollerer: aktivitetssenter i hver region foretaket har virksomhet					

Et forslag til endring av akvakulturloven, som legger til rette for senere endring av eierkontrollforskriften, er [for tiden til behandling i Stortinget](#).

Europakommisjonen la i slutten av april fram meldingen [Strategiske retningslinjer for en bæredygtig utvikling af akvakultursektoren i EU](#). Meldingen er ikke merket EØS-relevant. Kommisjonen peker på at akvakulturindustrien i EU har stagnert, mens det er stor vekst i andre deler av verden. Europeisk oppdrettsfisk har god kvalitet og oppfyller strenge krav til forbrukerhelse, miljø og dyrevelferd. Dette gir høyere omkostninger for produsentene, men kan bli et konkurransefortrinn og gi produktene et positivt image. [Norges fiskeriråd, Rune Dragset](#), mener de mest åpenbare tiltakene er at det skal etableres et rådgivende organ (Aquaculture Advisory Council) og at medlemslandene pålegges å utarbeide flerårige nasjonale strategiske planer. Strategien får ingen direkte betydning for norsk havbrukspolitikk

Nestleder i Miljø-, folkehelse- og matvaretrygghetskomiteen i Europaparlamentet, [Dan Jørgensen](#) (DK, S&D), har nylig skrevet et [brev til Norges EU-ambassade i Brussel](#). Han er bekymret for miljøskadene knyttet til norske oppdrettsanlegg, og kommer med en sterk henstilling om at det blir gjort tiltak for å bedre forholdene.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Forvaltning og fordeling av makrell og sild

Europakommisjonen informerte 17. mai om at den vurderer å innføre handelstiltak mot Færøyane pga. at landet einsidig har auka sine kvoter for vårgytande sild. [Kommisjonen skriv i si pressemelding](#) at Færøyane gjennom å auke kvotene bryt med prinsippet om berekraftig forvaltning. Om ikkje Færøyane endrar sin politikk vil Kommisjonen gjennomføre tiltak. Utspelet frå Kommisjonen følgjer etter det lengje har vore strid mellom EU og Noreg på den eine sida og Island og Færøyane på den andre, om fastsetting av kvotene for makrell. Ifølgje ein artikkel i Fiskeribladet Fiskaren 23. mai, seier den færøyske fiskeriministeren, Jacob Vestergaard, at det kan bli aktuelt å auke kvotane for sild og makrell dersom EU gjer alvor av å innføre handelsrestriksjonar. Fiskeribladet meldte 3. juni at Det internasjonale havforskningsrådet ikkje tilråd at det blir lempa på forvaltningsreglane som avgrensar uttaket av sild og kolmule.

I fiskeriatvanten mellom Norge og EU for 2013 er makrellkvoten for 2013 redusert. Den norske kvoten er 153 597 tonn og EUs kvote er 336 285 tonn. [Den islandske fiskeriministeren sa følgjande om avtalen](#): «It is with disappointment that we now learn that the EU and Norway have again claimed 90 percent of the scientifically recommended 2013 total mackerel catch, leaving only 10 percent for the other Coastal States». [Island annonserte 3. februar](#) at landet reduserer sin makrellkvote for 2013 med 15 %, og signaliserte vilje til ytterlegare reduksjon dersom dei andre partane gjer det same.

Som ein følgje av usemja vedtok i EU i fjor ei forordning som gir Kommisjonen høve til å sette i verk tiltak mot tredjeland som tillet eit ikkje-berekraftig fiske. Kommisjonen sa samband med vedtaket i Rådets at «*it was ready to activate trade measures if necessary when the conditions were fulfilled*».

Noreg og Kommisjonen har hatt nær kontakt og uttrykt felles syn i høve til kvotefastsetting for makrell og sild. Fiskeri- og kystministeren og EUs fiskerikommissær hadde t.d. [ei felles pressemelding om status i forhandlingane for makrell i februar i fjor](#). Noreg har følgd sanksjonsarbeidet i EU og sagt at det er viktig at eventuelle sanksjonar er i tråd med WTO-regelverket. Island har på si side uttrykt bekymring for instrumentet og meiner det kan vere i strid med EUs internasjonale avtalar. Dei har spesielt vist til EØS-avtalens protokoll 9 som i hovudsak gjeld reglar om handel med fisk og andre produkt frå havet.

EUs fiskeriministrar drøfta [fiskeriatvanten på rådsmøtet 29. januar i år](#). Mange medlemsland bad Kommisjonen om å ta i bruk det nye sanksjonsinstrumentet. Kommisjonen sa at den ville sjå nærare på vilkåra for å ta det i bruk, men sa samtidig at dei høge kvotenivåa i avtalen mellom Noreg og EU kunne undergrave prosessen med å innføre sanksjonar. Kommisjonen vurderer nå altså å nytte forordninga pga. Færøyanes sildekvotar.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

WTO-selsaken

EUs selforordning trådte i kraft i august 2010 og har i praksis stanset all norsk eksport av sel-produkter til EU, inkludert selskinn og Omega3-oljer. Norge mener forbudet er i strid med

EUs internasjonale handelsforpliktelser, og har sammen med Canada [tatt saken til WTOs tvisteløsningspanel](#). Det er ventet en avgjørelse i løpet av året.

Norge og Canada mener EUs tiltak er mer handelsrestriktivt enn nødvendig, og at de diskriminerer mellom like produkter. [EU viser til](#) at deres tiltak kan rettferdiggjøres av hensynet til offentlig moral.

I Europautvalget i 23. mars 2011 [sa utenriksminister Jonas Gahr Støre](#) at saken er viktig av prinsipielle årsaker: «Det handler om rett til å drive bærekraftig høsting av våre levende marineressurser og til å kunne omsette produktene fra fangst og fiske. Produkter fra bærekraftig høsting skal kunne selges uten urimelig hinder. Dersom vi skulle vinne en slik sak, vil saken kunne skape en nyttig presedens for oss og begrense framveksten av tilsvarende forbud både i andre markeder og mot andre produkter/arter i framtiden».

På [Arktisk råd](#) i mai ble det tatt en prinsippbeslutning om at EU skal bli observatør, men dette vil først skje når «visse utestående spørsmål» mellom EU og Canada er avklart. Dette dreier seg om selsaken, og utenriksminister [Espen Barth Eide sa i debatten om den europapolitiske redegjørelsen](#) at han var uenig med «Canadas inngangssyn i at selsaksspørsmålet måtte løses». EUs fiskerikommisær Maria Damanaki og EUs høyrepresentant Catherine Ashton sa i en [felles uttalelse](#): «Further to previous exchanges with the Canadian authorities the EU will now work expeditiously with them to address the outstanding issue of their concern».

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Utenriksministeren redegjør for:

EØS-rådet 21. mai

Det øverste, politiske organet i EØS – EØS-rådet – møttes 21. mai for 39. gang i Brussel. Fra norsk side stilte utenriksminister Espen Barth Eide. EU var representert ved visestatsminister Eamon Gilmore på vegne av det irske formannskapet. I forbindelse med møtet ble det holdt en politisk dialog på Mali, Syria og Nord Korea, samt en orienteringsdebatt på bankunionen og andre utviklinger på finansområdet i EU.

[Rådskonklusjonene](#) understreker at den økonomiske krisen i Europa er en *felles* utfordring for EØS-landene, hvor solidaritet og ansvar er påkrevd for å møte utfordringene fremover. EFTA-landenes bidrag til sosial og økonomisk utjevning i EØS er spesielt velkomment i denne sammenheng. Rådet støttet også det økte fokuset på konkurransedyktighet og vekst i EUs langtidsbudsjett og advarte (på lik linje med G20) mot økt proteksjonisme. Implementering av indre markedspakkene I og II ble understreket som spesielt viktig for å komme ut av krisen.

Rådet diskuterte videre EU-sidens nylige gjennomgang av EØS-samarbeidet. Rådet konkluderte med at denne, sammen med evalueringene i Norge og Liechtenstein, tydelig viser at EØS-avtalen fortsatt er et godt og robust instrument for økt handel og samarbeid mellom EØS-landene. Det understreket spesielt viktigheten av det tette samarbeid i EØS på energi- og miljøområdet og oppfordret til EFTA-deltakelse i energibyrået ACER og rask implementering av den tredje energipakken i EØS EFTA-landene.

Rådet ønsket velkommen de tiltak som allerede er gjort for å innlemme et økt antall rettsakter i EØS-avtalen, samtidig som mye fremdeles må gjøres for å redusere vedvarende forsinkelser. Rådet understreket spesielt viktigheten av å finne en løsning mht. innlemmelse av det store antallet rettsakter på finansområdet, inkludert finanstilsynene hvor Rådet noterte seg liten fremgang. Det viste også til en rekke utestående saker hvor partene oppfordres til å finne raske løsninger mht. innlemmelse i EØS-avtalen. Her er det en del kjente saker (datalagring, post, bankgaranti...), uten hint fra EU-siden om mulige sanksjoner, men også nye tiltak som havstrategidirektivet. Norge har så langt konkludert med at dette *ikke* er EØS-relevant siden det er utenfor EØS-avtalens geografiske virkeområde, mens EU ser det som EØS-relevant.

Andre saker i rådskonklusjonene inkluderte:

- Landbrukstoll. EU-siden oppfordret Norge til å reversere sine tiltak. Det er ellers ikke noe nytt på dette siden forrige Europautvalgsmøte. Det er allikevel knyttet en viss spenning til debatten og voteringen i Europaparlamentet i juni eller juli på en resolusjonstekst fra Utenrikshandelskomiteen som oppfordrer Kommisjonen til å vurdere sanksjoner mot Norge.
- Rådet understreket viktigheten av å innlemme nye programmer i EØS-avtalen så tidlig som mulig, jf. [omtale nedenfor](#).
- Island. Rådet ønsket velkommen fremgangen i medlemskapsforhandlingene med EU. To dager senere annonserte den nye islandske regjeringen at den vil sette forhandlingene på vent ([se omtale nedenfor](#)).
- EØS-utvidelsen til Kroatia. Rådet understreket viktigheten av å oppnå samtidig utvidelse av EU og EØS til [Kroatia \(se omtale nedenfor\)](#).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Det litauiske EU-formannskapets prioriteringer for annet halvår 2013

Litauen ønsker å arbeide for troverdighet, vekst og åpenhet i Europa. Det går fram av en foreløpig oversikt over landets prioriteringer når det overtar EU-formannskapet for siste halvår i år.

Landet vil for en stor grad være prisgitt de sakene de arver etter Irland. Irland har hatt høye ambisjoner om å avslutte mange store saker. I tillegg til langtidsbudsjettet, omfatter dette bl.a.. den felles fiskeripolitikk og nytt regelverk knyttet til bank- og finanssektoren. Selv om det blir enighet om langtidsbudsjettet, vil Litauen likevel måtte bidra til å få i land enighet om de mange forordningene som skal vedtas for de ulike programmene og på andre budsjettområder.

Detaljene i formannskapsprogrammet til Litauen vil først bli presentert etter 1. juli, men under overskriften "[Focus Europe](#)" har landet allerede røpet noen områder landet vil prioritere:

- *Troverdighet:* Bidra til tiltak som sikrer økonomisk stabilitet i EU, bl.a. knyttet til bankunionen, finansmarkedsreguleringer, økonomisk styring og videreutvikling av den økonomiske og monetære unionen.
- *Vekst:* Videreutvikle Europa 2020, det europeiske semester og det indre marked generelt og spesielt det digitale markedet og energisektoren
- *Åpenhet:* Styrke EU som en global modell for åpenhet og sikkerhet, bl.a. gjennom å styrke det østlige partnerskapet, smart grensekontroll, videreføre utvidelsesprosessen og arbeide for frihandelsavtaler med Canada, Japan og USA.

I tillegg foreligger et [felles formannskapsprogram](#) for den såkalte trioen Litauen er del av sammen med Irland og Hellas. Dette går mer i detalj på målene ovenfor og andre områder. I tillegg til de områdene som Litauen har framhevet så langt, nevner det bl.a. forskning, innovasjon og utvikling, reduksjon i administrative byrder, effektive transportsystemer og ikke minst klima- og miljøpolitikk.

Litauen har lagt opp til 9 parlamentariske møter i Vilnius høsten 2013. Dette omfatter de faste møtene i COSAC og konferansen for parlamentarisk overvåkning av utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikken. I tillegg vil Litauen ha ansvaret for å gjennomføre det første møtet i den nye interparlamentariske konferansen for økonomisk og finansiell styring av EU (den såkalte artikkel 13-konferansen). I tillegg er det lagt opp til m.a. møter knyttet til landbruk, sysselsetting og miljø.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

EUs toppmøte 22. mai

Det Europeiske Råd (EUs regjeringssjefer og statsoverhoder) møttes i Brussel 22. mai med to hovedtemaer på dagsordenen: *Energi* og *skatt*. Energi er omtalt under [punktet om klima- og energipolitikken nedenfor](#).

Skatt

Selv om mange observatører mente rådskonklusjonene var nokså vage mht. konkrete og nye tiltak understreket Herman Van Rompuy etter møtet fremgang på særlig fire områder hvor medlemslandene hadde greid å «unblock a number of frozen files» i kampen mot skatteunndragelser. Dette gjaldt momsunderslag, skatt på inntekt fra sparing, utveksling av skatteinformasjon mellom medlemsland, og utfordringer knyttet til næringslivskatt.

Særlig relevant i en EFTA og EØS sammenheng var kanskje enigheten om et mandat til å forhandle reviderte skatteavtaler med mikrostaterne Andorra, San Marino og Monaco, og Sveits og Liechtenstein. Formålet er å sikre at de fem landene fortsetter å skatte inntekter fra sparing på en måte som tilsvarer EUs direktiv på dette området. EU-direktivet, som nå skal revideres, legger opp til at medlemslandene automatisk utveksler informasjon om renteinntekter fra konti i andre land enn der kontoinnehaver bor. Det Europeiske Råd understreket at ar-

beidet om automatisk utveksling av informasjon må gå utover EU og også fremmes i fora som G8 og G20.

Toppmøtet reflekterte det fokus Norge har hatt på skatteunndragelser under sitt formannskap for OECDs ministerrådsmøte i Paris denne uken. I sin [åpningstalen](#) til ministerrådet tok statsminister Stoltenberg opp kampen mot såkalt aggressiv skatteplanlegging og oppfordret OECD-landene til å styrke det internasjonale samarbeidet for å tette skattehull: «For å sikre finansieringen av velferdssamfunnet og opprettholde tilliten til skattesystemet må vi sørge for at multinasjonale selskaper betaler en rimelig andel skatt», sa Stoltenberg.

Statsministeren trakk fram OECDs arbeid med en egen handlingsplan mot aggressiv skatteplanlegging og understreket at dette krever bredt, internasjonalt samarbeid. Han oppfordret OECD, G20 og andre internasjonale fora til å holde kampen mot skattehull og ledighet på toppen av sin agenda.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

EUs grønnbok om klima- og energipolitikken mot 2030

[Toppmøte-konklusjonene](#) er «påfallende lik konklusjonen fra de siste energirådsmøtene», skriver [Europalitics](#). Økte energipriser og -kostnader var et sentralt tema, og topplederne ble enige om å prioritere fullføringen av det indre energimarkedet, utviklingen av viktig infrastruktur og forsyningssikkerhet.

Diskusjonene på toppmøtet, og særlig diskusjonene rundt Kommisjonens grønnbok på klima og energi for 2030, var og har vært preget av tiltagende kamp mellom de som ønsker en mer klimadrevet energipolitikk med fortsatt bindende og mer ambisiøse mål frem mot 2030 (og 2050), og de som ønsker et sterkere konkurranse/industriperspektiv med mer fleksibilitet for medlemslandene mht. energisammensetting. Med energipriser i Europa dobbelt så høye som i USA er det i følge en artikkel i [euobserver](#) sistnevnte som for øyeblikket vinner frem. Særlig er det diskusjon om man fremdeles bør ha bindende fornybarhetsmål og i så tilfelle hvor ambisiøse disse bør være.

Europakommisjonens [grønnbok](#) om EUs klima- og energimål for 2030 er på høring fram til 2 juli. Se vår omtale av saken i [informasjonspakken til Europautvalgets møte 2. mai i år](#). Kommisjonen ønsker å få tilbakemeldinger på:

- *Hvilken type klima- og energimål bør der fastsettes for 2030? Og på hvilket niveau skal de fastlægges?*
- *Hvordan kan man sikre, at der er sammenheng mellom de forskjellige politikinstrumenter?*
- *Hvordan bidrager energisystemet bedst til at fremme EU's konkurrenceevne?*
- *Hvordan kan der tages hensyn til medlemsstaternes forskjellige handlemuligheder*

Storbritannias statsminister har så langt argumentert for mer fleksibilitet uten bindende fornybarhetsmål for 2030. Britenes klima- og energiminister Ed Davey (Liberaldemokrat) meldte

den 27. mai at britene vil be EU [reducere utslippet av drivhusgasser med 40 prosent innen 2030](#) sammenlignet med 1990-nivå, og 50 prosent dersom det blir bred enighet om en ny global klimaavtale. Ifølge Euractiv fikk ikke Liberaldemokratene med seg regjeringspartnerne i det Konservative Partiet på å sette et mål for økt andel fornybar energi etter 2020. Den manglende konkretiseringen av fornybarhetsmål mot 2030 er et problem også for britisk fornybar energi. En rekke prosjekt vil ikke være lønnsomme dersom subsidier og nye fornybarhetsmål bortfaller. Fornybarindustrien er derfor svært usikker på framtiden. Ifølge Euractiv, uttalte Davey at den britiske regjeringen ønsker økt fleksibilitet:

“We want to maintain flexibility for member states in how they meet this ambitious emissions target. There are a variety of options to decarbonise any country's economy. In the UK, our approach is technology neutral and our reforms will rely on the market and competition to determine the low carbon electricity mix. We will therefore oppose a renewable energy target at an EU level as inflexible and unnecessary.”

Europaparlamentet har i en ikke-bindende resolusjon [støttet nye fornybarhetsmål for 2030](#). Et lite flertall i Parlamentet (339-336) stemte for at EU bør ha en fornybarandel på over 30 prosent i 2030. Et forslag om å øke andelen til 40-45 prosent ble nedstemt. Ifølge saksordfører Herbert Reul (EPP, Tyskland), er dette en start for framtidige debatter. Ifølge resolusjonen er det nødvendig å få på plass en overordnet langtidsstrategi for å fremme utviklingen av fornybar energi etter 2020. EUs strategi må ta hensyn til alle pågående nasjonale støtteordninger og regionale og geografiske forskjeller. Jill Evans (De grønne, Irland) var meget skuffet over teksten, og uttalte at en fornybarandel på 40-45 prosent innen 2030 vil være kurant å oppnå, og at ambisjonen burde vært enda høyere.

Skifergassrevolusjonen i USA og følgene denne har hatt for økt eksport av billig kull til Europa har vakt bekymring hos gassleverandører, inkludert Norge. [Regjeringens innspill til toppmøtet](#) beklaget at gass for øyeblikket er i ferd med å tape terreng til kull og fremhevet naturgass som et bedre og mer bærekraftig alternativ. Regjeringen understreket Norge som en sikker partner og leverandør av en energikilde som i samspill med fornybare energikilder på en bedre måte kan bidra til EUs ambisjoner om en lavkarbonøkonomi.

Det eneste virkelig nye i konklusjonene fra EU-toppmøtet var ifølge Europolitics at skifergass for første gang offisielt blir en del av EU-debatten. I [konklusjonene](#) blir den indirekte betegnelsen «indigenous sources» (hjemmehørende energiformer) brukt. Rådet ber Europakommisjonen vurdere muligheten for en mer systematisk anvendelse av «on-shore and off-shore indigenous sources». Statsminister Cameron har også tatt til orde for økt bruk av skifergass i Europa.

[Rådspresident Herman Van Rompuy](#) sa etter toppmøtet at EU-landene kunne utvikle «safe and sustainable ways to tap other resources – conventional and unconventional. Yes, this includes shale gas, which could become part of the energy mix for some member states, perhaps less for others».

Før toppmøtet sendte Kommisjonen notatet [Energy challenges and policy](#) til EU-statslederne. Det vises til en [forskningsrapport](#) fra Kommisjonens eget forskningssenter, Joint Research Center, om skifergass og blant annet virkningen på EUs importavhengighet. I et optimistisk scenario skal: «indigenous unconventional gas could replace declining conventional production with import dependence maintained at a level of around 60%».

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Lave priser i EUs kvotesystem

Etter at et flertall i Europaparlamentet stemte mot å holde tilbake kvoter i ETS, har usikkerheten om EUs klimapolitikk økt. Se vår omtale i [informasjonspakken til møtet i Europautvalget 2. mai](#).

Miljøkomiteen i Europaparlamentet (ENVI) skal ha en [ny avstemning over forslaget](#) om å tilbakeholde kvoter den 19. juni.

Mens fokus nå i økende grad er satt på konkurranseevne, vekst og sysselsetting er det kanskje ikke overraskende at EU tar initiativ overfor de neste 200 partnerlandene i FNs klimapanel, som ble enige om å signere en bindende klimaavtale i løpet av 2015. Ifølge Euractiv har EU foreslått at alle landene i løpet av 2014 skal [legge fram nasjonale planer](#) om hvordan de skal redusere sine klimautslipp etter 2020. EU mener slike nasjonale planer bør være enkle å sammenligne, og at en gjennomgang av planene bør avdekke hvilke som bør skjerpes.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Endringer i asylsystemet og norsk tilknytning til støttekontoret på asylfeltet

Noreg har nyleg forhandla fram ein avtale med EU om deltaking i det europeiske støttekontoret på asylfeltet, EASO. [Samtykkeproposisjonen](#) er sendt Stortinget, og saka skal etter planen behandlast 20. juni.

EASO skal bidra til betre samarbeid på asylfeltet i Europa, og vil mellom anna gi støtte til medlemsland som tar imot svært mange asylsøkjjarar. [Regjeringa meiner](#) norsk deltaking i EASO må sjåast i samanheng med deltakinga i Dublin-samarbeidet: «Ved anvendelsen av Dublinregelverket i asylsaksbehandlingen er det viktig for oss å kunne legge til grunn at asyl-instituttet i de land vi samarbeider med er i samsvar med internasjonale standarder». Dublin-samarbeidet regulerer kva land som har ansvar for behandling av ein asylsøknad. Hovudformålet er å sikra at alle skal få asylsøknaden behandla, samtidig som ein skal unngå «asylshopping».

EASO skal bidra til å gjennomføra andre fase av EUs felleseuropeiske asylsystem (CEAS). CEAS består av [fem ulike rettsakter](#): prosedyredirektiv, statusdirektiv, mottaksdirektiv, Eurodac-forordning og Dublin-samarbeidet. Sjølv om Noreg berre har tilknytingsavtale om deltaking i dei to sistnemnde, slår [Europautgreiinga](#) fast at Noreg også må forholde seg til dei andre reglane. Dette legg også regjeringa vekt på i [arbeidsprogrammet for EU/EØS-saker](#): «Fra norsk side følger vi utviklingen i oppbyggingen av CEAS svært nøye, siden endringer i regelverk og praksis innenfor EU kan få indirekte konsekvenser for Norge, blant annet gjennom endringer i tilstrømmingen av asylsøkere» Regjeringa varslar vidare at harmoniseringa av EUs asylpolitikk kan medføra behov for ytterlegare tilpassingar i norsk regelverk.

Rådet og Europaparlamentet blei tidlegare i vår [einige om dei to gjestående rettsaktene i](#)

[CEAS](#), Prosedyredirektivet og Eurodac. Revisjonen av Eurodac-forordninga skal forbetra den felleseuropeiske databasen for fingeravtrykk av asylsøkjjarar. Det nye i forordninga er mellom anna at nasjonale politistyrkesmakter kan kontrollere fingeravtrykk mot databasen. For Noreg dekkjer ikkje gjeldande tilknytingsavtale reglane om slik tilgang til Eurodac-data. Migrasjonsråd ved EU-delegasjonen, Magne Holter, opplyser at Noreg kan «forvente å få spørsmål fra Kommisjonen om vi ønsker å være med på det nye elementet i den reviderte Eurodac-forordningen. Dersom det er tilfellet, må det fremforhandles en tilleggsavtale».

Førre veke blei [EU kritisert av FNs rapportør for migrantars menneskerettar](#) for å ta stadig meir kontroll over EU-yttergrensene, utan tilsvarende satsing på å sikra asylsøklarane sine rettar. [Europaportalen.se](#) følgde opp med å skildra korleis fleire som ønskjer asyl må ta seg ulovleg inn i EU: «For å søkja asyl må personen vera i det landet som han eller ho vil søkja asyl i. [...] For 80 prosent av menneska utanfor EU må ein ha visum for å reisa inn i EU. Det kravet gjelder for heile Afrika og størstedelen av Asia og Aust-Europa. Resultatet av visumkravet er at mange flyktningar forsøker å ta seg inn i EU på feil, eller ulovleg, vis». 72 437 menneske blei oppdaga i ulovlege grensepasseringar til EU i 2012, viser [Frontex sin årlege analyse](#).

Gjennomføringa av CEAS har vore eitt av måla for det irske formannskapet denne våren, og 12. juni skal Europaparlamentet etter planen røysta over dei siste forslaga i asylpakken.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Liberalisering av transportmarkedet i EU relatert til kabotasjereglene

Utenriksminister Espen Barth Eide vil svare på [spørsmålet fra Steinar Gullvåg \(A\) i forrige europautvalgsmøte](#) om hvordan regjeringen arbeider med liberalisering av kabotasjereglene opp mot EUs organer. Gullvåg viste til at Norge allerede har betydelige problemer med håndheving av dagens kabotasjeregler, og at dette har stor innvirkning på det norske transportmarkedet. Kabotasje er transport mellom steder i et annen land enn der hvor transportøren hører hjemme.

Etter planen skulle Europakommisjonen denne våren ha lagt fram et forslag om ytterligere liberalisering av kabotasjereglene. Siden forrige europautvalgsmøte har imidlertid [Kommisjonen kunngjort at dette vil bli utsatt til tidligst 2015](#) – når en ny Kommisjon er på plass: «Det er klart at kabotasjereglene må endres på lang sikt, men det må gjøres ordentlig og i nær kontakt med alle berørte parter». På kort sikt ønsker Kommisjonen å bedre håndhevingen av dagens regler og få et marked som fungerer bedre.

[Norsk Transportarbeiderforbund \(NTF\)](#) understreker at man ikke må tro at kampen mot liberalisering av kabotasjereglene er vunnet: «Vi har kun fått en utsettelse». NTF ønsker at det i forbindelse med regjeringens tredje handlingsprogram mot sosial dumping utarbeides et bransjeprogram for veitransport. Fram til det er på plass ønsker de at muligheten til å drive kabotasje i Norge skal suspenderes med umiddelbar virkning. Dette har Norge anledning til i henhold til EØS-avtalen, mener NTF. [I forbindelse med regjeringens tredje handlingsprogram ønsker NTF](#) at det innføres solidaransvar for transportkjøperne og at man får på plass regler

for kabotasjekjøring innen persontransport (turbil/buss) som er minst like strenge som innen godstransport.

[NHO Transport](#) mener det er positivt at Kommisjonen har utsatt forslaget om ytterligere liberalisering. Det fjerner usikkerheten for norske transportører og skaper en viss forutsigbarhet de kommende årene. NHO peker på at Kommisjonen ikke sier noe om kabotasje på turbilsiden, og at det er skuffende at det ikke kommer noen presiseringer av dette regelverket. På dette feltet vil fortsatt regelen om midlertidighet gjelde. I fjor trakk regjeringen tilbake forslaget om å innføre begrensninger i turbilkabotasje, etter at EFTAs overvåkingsorgan ESA mente at forslaget ville være i strid med EØS-avtalen.

[NHO Logistikk og Transport sendte 10. mai sin posisjon](#) om kabotasjekjøring til Samferdselsdepartementet, hvor de foreslår at en lastebil innenfor en syvdagers periode kan utføres et ubegrenset antall innenlandske turer. De åpner også for at man skal tillate kabotasje i 50 dager i strekk, men at reglene i utsendingsdirektivet da skal gjelde. NHO Logistikk og Transport går mot solidaransvar, og peker også på at dersom man forbyr kabotasje i Norge, så vil det svekke konkurransen og øke kostnadene for næringslivet.

I [Nasjonal transportplan 2014-2013](#) står det: «Trenden med å legge flere sentrallagre i Øst-Europa, øker lastebiltransporten til Norge. Økt lastebiltransport er en utfordring både for framkommelighet, trafikkssikkerhet og miljø. Den skjeve retningsbalansen i utenrikshandel kan forsterke utfordringene på vegnettet ytterligere. I vegtransporten over Svinesund dominerer importen kraftig. Dette kan bidra til at eksportører tilbys billige lastebiltransporter ut av landet. Dersom det innføres fri kabotasje i EU/EØS antas det å forsterke denne utviklingen, noe som vil skape store utfordringer for den norske transportnæringen både når det gjelder sosial dumping og transportsikkerhet. Det vil imidlertid også kunne gi billigere transport for norsk næringsliv».

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Jernbanepakke IV

Arbeidet med Jernbanepakke IV er som utenriksministeren har redegjort for i mai, langt fra i mål. Det er fortsatt stor uenighet om pakken. Transportkomiteen (TRAN) i Europaparlamentet skal etter planen [stemme over forslaget 26. november](#) i år, mens det skal være plenumsbehandling i løpet av januar 2014.

[TRAN hadde høring om pakken](#) 7. mai. Seminaret viste hvor vanskelig det kan bli å komme fram til et helhetlig vedtak. I TRANs diskusjon av saken 29. mai ble spesielt rollen til det europeiske jernbanestyret drøftet. Mange synes å ønske en styrket rolle til dette styret. Se vår omtale i [informasjonspakken til EU/EØS-debatten 23. mai](#).

Den felles EØS-parlamentariskkomiteen vedtok på sitt møte i Brussel 29-30 mai i år en felles resolusjon. [Parlamentariskkomiteen støtter Europakommisjonens hovedmål](#) for den fjerde jernbanepakken: Bedre kvalitet og større tilbud i jernbanemarkedet i Europa. Komiteen er også enig at forvaltningen av infrastruktur og drift av jernbanetransport bør skilles, uten at den

gir en klar avgrensing på hva det innebærer i praksis. Komiteen mener det er viktig med ny infrastruktur, bedre interoperabilitet på tvers av landegrensene, og sterkt fokus på passasjerens behov. Deregulering og konkurranse kan ikke alene løse problemene i jernbanesektoren. Det er ulike synspunkt, både mellom land og partier, om konkurranseutsetting av innenlandsk passasjertransport er hensiktsmessig.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Horisont 2020 – EUs programsamarbeid for forskning og innovasjon (2014-2020)

Regjeringen [sa i en pressemelding 15. mai](#) at Norge ønsker å gå inn som fullt medlem i EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram (Horisont 2020). Regjeringen har ikke sagt noe om norsk deltakelse i øvrig programsamarbeid med EU. Formelt, kan Norge først slutte seg til de nye programmene, når de er endelig vedtatt i EU. På EØS-rådsmøtet 22. mai ([lenke](#)) ble viktigheten av å innlemme nye programmer i EØS-avtalen så tidlig som mulig understreket.

Regjeringen anslår at EU-budsjettet for hele perioden vil bli på rundt 525 mrd. kroner (70 mrd. euro), med et norsk bidrag for deltakelse i Horisont 2020 på i størrelsesorden 16 mrd. kroner. Dette er opp fra omtrent 10 mrd. kroner i inneværende periode. Det endelige budsjettet for norsk deltakelse i neste programperiode vil ikke være klart før forhandlingene om EUs langtidsbudsjett er avsluttet.

Det nye Horisont 2020-programmet slår sammen aktivitetene i det tidligere forskningsprogrammet (FP7) og innovasjonsdelen av programmet for konkurranseevne og innovasjon (CIP) som Norge også deltar i. Horisont 2020 skal ha tre hovedsatsingsområder:

- nysgjerrighetsdrevet, nyskapende forskning og storskala forskningsinfrastrukturarbeid;
- industrielt lederskap og konkurranseevne; og
- forskning og innovasjon rettet mot felles samfunnsutfordringer

I følge kunnskapsminister Kristin Halvorsen vil deltakelse i Horisont 2020 utgjøre en viktig del av den økte satsingen på forskning og innovasjon. I [en tale til Forskerforbundet 6. november 2012](#) sa hun at norsk deltakelse bør økes ytterligere: «Bare om lag 8 prosent av forskerne våre deltar i prosjekter finansiert av rammeprogrammet i dag, hvordan kan vi få til at denne andelen dobles eller triples?»

I sin EU/EØS-redegjørelse 14. mai sa utenriksministeren at deltakelsen er en viktig del av Norges samarbeid med EU: «Gjennom programmene bidrar vi til grunnlaget for politikkutviklingen i Europa». I nåværende periode deltar Norge i 20 av EUs programmer og 26 av EUs byråer. I 2011 var Norges bidrag til programmene og byråene på om lag 207 mill. euro, hvorav en stor del (75-80 %) gikk til forskningsprogrammene.

Norge har deltatt i forskningsprogrammene i over 20 år, og [ved inngangen til 2012](#) deltok rundt 4000 norske forskere i 933 internasjonale forskningsprosjekt i Europa. Prosjektsøknader med norsk deltakelse har også hatt [høyere godkjenningsprosent](#) enn gjennomsnittet (28 prosent mot 18 prosent). Samtidig har det vært utfordrende for Norge å få tilbake prosjektmidler tilsvarende det som blir betalt inn i programmene.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Kroatia-forhandlingene

«Vi kommer til å konkludere i meget nær fremtid når det gjelder helheten i den avtalen med Kroatia, slik at vi får Kroatia på plass også i EØS, samtidig som de blir med i EU. Da vil vi også kunngjøre helheten i forhandlingsløsningen med Kroatia». Dette var meldinga frå utanriksminister Espen Barth Eide i [EU/EØS-debatten 23. mai](#).

Kroatia blir det 28. medlemslandet i EU 1. juli. Forhandlingar om kroatisk deltaking i EØS blei [innleia 15. mars](#), og det andre forhandlingsmøtet var 3. mai. Tidlegare erfaringar viser at EØS-forhandlingane kan ta tid. Forhandlingane om EØS-utviding til Bulgaria og Romania blei først avslutta eit halvt år etter at landa var blitt nye EU-medlemsland i 2007.

Forhandlingane med Kroatia dreiar seg særleg om tre område: overgangsordningar, EØS-midlar og kompensasjon for bortfall av frihandel med fisk.

Noreg kan innføra overgangsordningar på fri bevegelse av personar i inntil sju år: Dei første to åra er det opp til medlemslanda sjølve, og etter ei vurdering kan ordningane vidareførast i tre år. Ordningane kan forlengast i endå to år dersom oppheving av restriksjonane vil føra til alvorlege forstyrningar i arbeidsmarknaden. Statsminister Jens Stoltenberg svara på spørsmål om overgangsordningar i [spørretimen 15. mai](#): «Vi har ikke lagt opp til noen overgangsordninger». Men, [Klassekampen skreiv 16. mai](#) at det enno ikkje er klart når regjeringa konkluderer i saka. Sverige, Finland og Danmark vil ikkje innføra nokre restriksjonar, mens Tyskland og Storbritannia er blant [landa som innfører overgangsordningar for kroatar](#).

Når det gjeld EØS-midlar har [Nationen](#) rapportert om ueinigheit i forhandlingane, og nestleiar Niels Engelschøn ved den norske EU-delegasjonen i Brussel kommenterte til avisa at «EUs utanriksteneste ønskjer ein høgare sum enn vi».

Noreg ønskjer også kompensasjon for bortfall av frihandel med fisk, som følgje av at Kroatia overtar EUs importvern etter EU-tiltredinga. Verdien av fiskeeksporten til Kroatia er beskjeden, med ein verdi på om lag 23 millionar kroner i 2012.

[Europautgreiinga \(NOU 2012:2\)](#) viste til at det er liten interesse i Noreg om at EU-utviding også betyr EØS-utviding.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

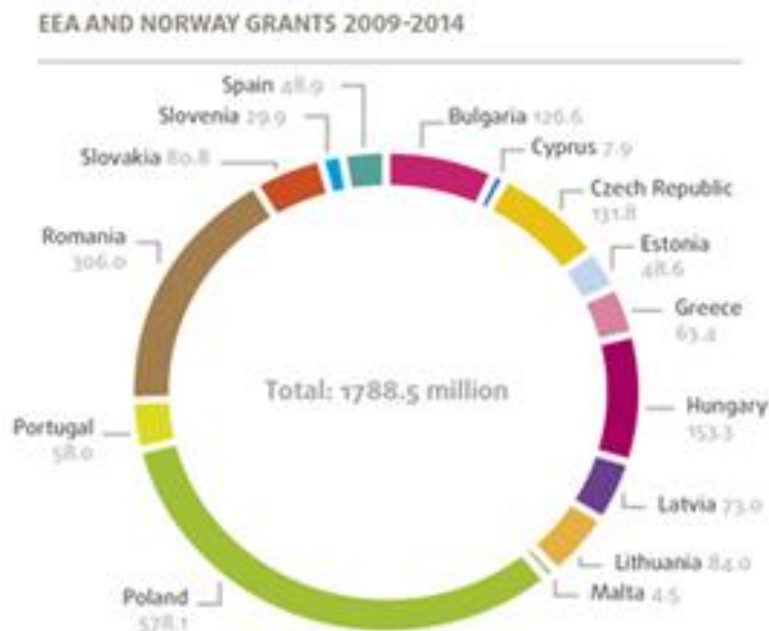
EØS-finansieringsordningene for en ny periode

I sin [redegjørelse 14. mai 2013](#) snakket utenriksministeren mye om EØS-midlene. I lys av krisen i Europa understreket han behovet for å øke den delen av midlene som går til fattigdomsbekjempelse, sysselsetting og sosial dialog. Slike endringer i fordelingsbyrden vil hovedsakelig være mulig fra 2014 når en ny periode med EØS-midler skal forhandles (dato ennå ikke satt for disse forhandlingene), men utenriksministeren åpnet også for å se på muligheten

for å benytte ubrukte midler under den nåværende perioden for økt fattigdomsbekjempelse. Dette er særlig aktuelt i forbindelse med debatten som nå pågår om forholdene til romfolket i Europa og i Norge.

Norge betaler i inneværende periode (2009-2014) om lag 1.7 mrd. kroner for EØS- og de norske midlene. Av disse er om lag [300 millioner kroner satt av til ulike romtiltak i 10 av mottakerlandene i Sentral- og Sør-Europa](#). Tiltakene for romfolket er spredt over ulike prosjektområder (det sivile samfunn, helse og utdanning, justissektoren, og kulturelt mangfold). Når det gjelder sosial dialog og trepartssamarbeid er det satt av om lag 60 millioner kroner til dette i inneværende periode. En full oversikt over alle områdene under EØS-midlene er tilgjengelig [her](#).

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Islands nye regjering – konsekvenser for EU-prosessen

Island fikk 23. mai en ny regjering bestående av Framsókn («Senterpartiet») og Selvstendighetspartiet (konservative). Den nye regjeringen ledes av Framsóknns formann Sigmundur Davíð Gunnlaugsson.

Regjeringen sa samme dag at den vil ta en "pause" i forhandlingene om EU-medlemskap og at disse ikke vil bli videreført før etter en forutgående folkeavsteming.

I regjeringserklæringen er løftes nordområde- og handelspolitikk spesielt fra. Videre heter det at det vil bli «foretatt en gjennomgang av status i forhandlingene samt om utviklingen innen-

for EU». I følge ambassaden i Reykjavik sies det ikke noe om timeplanen for en slik gjennomgang eller når en eventuell folkeavstemning vil bli avholdt. Dette betyr nå at medlemskapsforhandlingene i praksis stopper opp og at den videre prosessen er høyst usikker. Den islandske regjeringen er ventet å informere Europakommisjonen i Brussel i mer detalj senere denne måneden.

Island søkte om EU medlemskap i 2009 og forhandlingene startet i 2010. 10 kapitler var åpnet og avsluttet, mens 16 andre var åpnet da regjeringen besluttet å ta en pause i forhandlingene. I sitt gratulasjonsbrev til den nye regjeringen 24. mai kommenterte Europakommisjonens president Barroso regjeringens beslutning: "I have taken note of the approach that your government has announced on the EU accession negotiation process. I would like to assure you of the continued commitment of the European Commission to further pursue the privileged co-operation between the EU and Iceland, in all areas of mutual interest. I look forward to fruitful co-operation with you and your government and wish you every success during your mandate."

I tillegg til statsminister Sigmundur Davíð Gunnlaugsson har Framsókn fått utenriksministerposten ved Gunnar Bragi Sveinsson. Han blir også Islands EFTA/EØS-minister. Selvstendighetspartiets leder Bjarni Benediktsson er finans- og økonomiminister.

Alt i alt har Framsókn fått fire ministre og Selvstendighetspartiet fem. Utover statsminister og utenriksminister har Framsókn fiskeri-, landbruks- og miljøminister, og sosial- og boligministre. Utover finans- og økonomiminister har Selvstendighetspartiet også innenriksminister, helseminister, undervisnings- og kulturminister, og industri-, nærings- og energiminister. Selvstendighetspartiet har også alltingspresidenten Einar K. Guðfinnsson.

Den påtroppende regjeringen reverserer delvis sammenslåingen av departementer som ble gjennomført av den utgående regjeringen, ved at det store Næringsdepartementet inntil videre får to statsråder: fiskeri-, landbruks- og miljøminister og industri-, nærings- og energiminister. Man legger altså miljøvernporteføljen inn under den nye fiskeri- og landbruksministeren. Men som ambassaden rapporterte etter valget er det likevel mulig at Miljøverndepartementet består. Det store Velferdsdepartementets porteføljer blir igjen delt mellom en helseminister og en sosial- og boligminister.

Ingen av medlemmene av den nye regjeringen har statsrådserfaring. Flertallet har også kun én eller to perioder bak seg på Alltinget. Den nye innenriksministeren er nyvalgt til Alltinget. Det er også en forholdsvis ung regjering; helseministeren er eldst med sine 56 år. Gjennomsnittsalderen er 45 år og trekkes noe ned av statsministerens 38 år. Regjeringen består av seks menn og tre kvinner. En samlet oversikt over regjeringen finnes på [hjemmesiden til den islandske regjeringen](#).

I valget den 27. april fikk de to partiene 19 mandater hvert, eller til sammen [38 av Alltingets](#) 63 medlemmer.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Utvalgte rettsakter:

Direktivet om forsvars- og sikkerheitsinnkjøp

«Worst case-scenariet for Norge er at vi mister gjenkjøp», var meldinga frå dåverande statssekretær Roger Ingebrigtsen [i fjor](#). Uroa gjaldt kva ei innføring av [direktivet om forsvars- og sikkerheitsinnkjøp](#) ville medføra i Noreg. No er det klart at gjenkjøpsordninga vil forsvinna for innkjøp i EØS-marknaden, i gjennomføringa av direktivet.

Direktivet stod opphavleg på dagsorden til møtet i Europautvalet i september i fjor, men blei ikkje informert om då og er heller ikkje informert om på seinare møte. Direktivet står no på lista over rettsakter som skal behandlast i EØS-komiteen 14. juni. Det vil ikkje bli tatt atterhald om Stortinget sitt samtykke, og direktivet blir gjennomført ved forskriftsendring.

Sjølv om det no er slått fast at gjenkjøpsordninga vil forsvinna, meiner Forsvarsdepartementet at direktivet vil gi norsk forsvars- og sikkerheitsindustri større eksport- og inntektsmulegheiter i EØS-området enn i dag. I tillegg meiner departementet at det inntil vidare kan krevjast gjenkjøp overfor tredjeland, sjølv om Europakommisjonen har uttalt at dei ser dette som indirekte diskriminering av leverandørar frå EØS-land.

Gjenkjøp vil seia å stilla krav om at utanlandske leverandørar til det norske forsvaret må inngå avtalar om industrielt samarbeid med norske bedrifter, og har vore omtala som eit viktig næringspolitisk verkemiddel i Noreg. Ordninga har blitt brukt for å sikra norsk forsvarsindustri tilgang til lukka marknader, som til dømes i Frankrike, Storbritannia og Tyskland. Forsvarsdepartementet har tidlegare vore bekymra for at dei store EU-landa skal halda fram dagens praksis med lukking av marknaden sin. I [høyringsnotatet](#) slår ein fast at gjenkjøp først og fremst har blitt brukt som marknadsmotvekt.

Direktivet har som mål å skapa ein effektiv europeisk marknad på forsvars- og sikkerheitsområdet og samtidig sikra ein konkurransedyktig forsvarsindustri. Det er mogeleg med unntak i innkjøpsreglane, når det kan grunngivast med vern av nasjonal sikkerheit. Kommisjonen har i liten utstrekning handheva grensa for akseptert bruk av unntak, men Regjeringa meiner at gjennomføringa av direktivet i medlemslanda truleg vil medføra meir tilsyn frå Kommisjonen og EFTAs overvakingsorgan ESA.

Statssekretær Eirik Øwre Thorshaug i Forsvarsdepartementet har presentert dei mulege [konsekvensane ved innlemminga i Noreg](#): «Direktivet medfører potensielt store muligheter for norsk forsvarsindustri i Europa. Vi er nisjeorienterte, og vi har konkurransedyktige produkter. I utgangspunktet har vi mye å tjene på økt konkurranse om forsvarsanskaffelsene i EØS-området. Men dette vil bli mer krevende enn det høres ut. [...] Dette vil også påvirke vårt industrisamarbeid og vår markedstilgang. Ut fra intensjonene skal dette som nevnt bidra til en positiv utvikling mot et mer åpent europeisk marked. Vi kan i dag ikke si hvordan dette vil gå for Norge. På myndighetssiden vil vi derfor følge utviklingen i Europa nøye i tiden som kommer».

Tidlegare i år var det [debatt i Europaparlamentet](#) om europeisk forsvarsindustri, der EUs strategiske uavhengigheit blei trekt fram som viktigare enn konkurranseevna til industrien. [Forskning.no](#) viser også til den same problemstillinga i Noreg: «Skal forsvarsindustrien støttes av nasjonale sikkerhetshensyn, eller for å hjelpe økonomisk vekst? Ifølge forsker bør vi velge å forsvare landet». Forsvars- og sikkerheitspolitikk er høgt prioritert på EU-agendaen i år, og i desember blir det tema på toppmøte.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Flygelederforordningen

Krav om en øvre aldersgrense på 60 år for flygeledere og krav om at flygeledere på kontroll-sentraler skal beherske norsk kan falle bort som en følge av ny flygelederforordning. Land kan ha nasjonale tilpasninger på disse områdene, men det kommer ikke klart fram av informasjonen som er sendt Europautvalget om Norge vil benytte seg av alders- og språktilpasninger. I [regjeringens EØS-notat](#) står det at man vil komme tilbake til disse to spørsmålene i en separat prosess, og at det ikke har betydning for hvorvidt flygelederforordningen er EØS-relevant og akseptabel – og dermed kan tas inn i EØS-avtalen.

Luftfartstilsynet har foreslått at dagens krav til aldersgrense skal falle bort. De vil beholde krav om at flygeledere i kontrolltårn skal beherske norsk, mens det for flygeledere i kontroll-sentraler tas bort. Første gang saken var på høring i Norge, i juni 2011, foreslo Luftfartstilsynet å opprettholde kravene til språk og alder. «Sommerens hendelser med forsinkelser og kanselleringer spesielt på Gardermoen har gjort at vi har hatt en grundig gjennomgang av flygelederforordningen på nytt. Ved å myke opp regelverket litt vil vi kunne øke tilfanget av flygeledere, som igjen vil kunne føre til en bedre trafikkavvikling på flyplassene. Dette vil ikke gå på bekostning av flysikkerheten», sier [Wenche Olsen i Luftfartstilsynet](#).

[Bård Hoksrud \(FrP\) stilte i august 2012 et skriftlig spørsmål](#) om bemanningssituasjonen og kravet om at alle flygelederne må kunne norsk. Samferdselsminister Marit Arnstad mente at en eventuell lemping på norskkravene uansett ikke ville føre til en bedring av flygeledersituasjonen på kort og mellomlang sikt, siden det er knapphet på flygeledere i Europa.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Andre aktuelle saker:

Reform av EUs fiskeripolitikk

Rådet og Europaparlamentet vart 30. mai samde om ein avtale om reform av den felles fiske-ripolitikken i EU. Avtalen forbyr langt på veg utkast og krav om å basere kvotene på vitskaplege data. «Den politiske semja er eit betydeleg skritt framover mot målet om ei berekraftig forvaltning av alle marine ressursar». [Det uttalte fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg Hansen i ei pressemelding same dag.](#)

Kommisjonen la fram dei ulike framlegga til [fiskerireform](#) i 2011. Framlegga har sidan vore til behandling i Rådet og Europaparlamentet. Fiskerikommissær Damanaki [sa seg også svært tilfreds med semja mellom Rådet og Parlamentet 30. mai.](#)

Hovudelementa i semja er:

- Berekraftig forvaltning av fiskeriressursane gjennom utkastforbod (utkast på maks 5% av fangsten tillate), betre forvaltning av kapasiteten i fiskeriflåten og gradvis innføring av kvoter basert på vitskaplege data fram til 2020.
- EU skal vedta dei same reglane for berekraftig forvaltning internasjonalt og arbeide saman med tredjeland for å hindre ulovleg fiske og redusere overkapasitet
- Støtte til småskalafiske gjennom å forlengje til 2022 retten til å avgrense fiske innanfor sonen på 12 nautiske mil frå kysten
- Regionalisering ved at EU skal samarbeide med regionale styresmakter og aktørar for å sikre ei robust forvaltning

Sjå elles ei [pressemelding frå Kommisjonen med spørsmål og svar om semja.](#)

Det har vore stor usemje om framlegget både i Rådet og Parlamentet. Fleirtalet i Parlamentet gjekk i februar inn for ei gradvis innføring av eit utkastforbod og at kvoter må vere basert på eit berekraftig uttak. I Rådet har ein del sørlege land vore kritiske til dette m.a. pga. redsle for nedgang i sysselsettinga. Sverige har vore den sterkaste pådrivaren for ein meir berekraftig politikk og den svenske ministeren stemte derfor mot Rådets forhandlingsposisjon på Rådsmøtet 13. – 14. mai i år.

Avtalen mellom Rådet og Parlamentet skal etter planen vedtakast i plenum i Parlamentet i juli.

Fiskerikomiteen i Parlamentet har ennå ikkje vedteke si innstilling knytt til forordninga om fiskerifondet. Forhandlingane med Rådet om denne delen av reformpakka, vil derfor ikkje kunne sluttførast før seinare i år. Målet er at dei nye reglane skal trå i kraft 1. januar 2014.

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)

Den økonomiske situasjonen i Europa

OECD venter en nedgang på 0,6 % i BNP i eurosonen i 2013 og en vekst på 1,1 % i 2014. I USA er det forventet en vekst på 1,9 % i år og 2,8 % neste år. Det viser [OECDs vekstprognoser](#) som ble lagt fram 29. mai. OECD skriver at den fortsatt voksende arbeidsløsheten er den viktigste utfordringen for politikerne i EU. Det er positivt at det er vedtatt mange reformer. Manglende resultat i form av vekst i sysselsetting eller BNP kan føre til at det blir vanskelig å få oppslutning om nye nødvendige reformer.

OECDs prognoser bekreftes i stor grad [tall som Eurostat la fram 15 mai](#). Samlet viser tallene at BNP i eurolandene gikk ned med 0,2 % prosent første kvartal i 2013. For EU27 var tilbakegangen 0,1 %. Mange er spesielt bekymret over at den tyske veksten bare var på 0,1 % i samme periode og at Frankrike gikk inn i sin andre resesjon med en nedgang i BNP på 0,2 % de siste 3 månedene.

Arbeidsledigheten i EU27 i april var på 10,9 % viser [tall Eurostat la fram 31. mai](#). I Eurosonen var arbeidsledigheten 12,2 %. Hellas, Kypros, Spania og Portugal har alle hatt en økning i ledigheten sammenlignet fra 2012 til 2013. I Hellas er ledigheten nå 27 % og i Spania 26,7 %.

Europakommisjonen la 29. mai fram [landspesifikke anbefalinger for budsjettpolitikken og den økonomiske politikken i 23 EU-land](#). Generelt peker Kommisjonen på at det er framgang i mange land, men at det er behov for raskere gjennomføring og tiltak for å styrke konkurranseevnen og legge til rette for vekst. EUObserver har en [oppsummering av anbefalingene i en artikkel 30. mai i år](#). Anbefalingene vil danne grunnlag for diskusjon på toppmøter 27. – 28. juni. Det ble lagt merke til at Kommisjonen kom med positiv omtale av Italia som er tatt ut av kriselisten over land med abnormt store budsjettunderskudd.

Ellers fikk situasjonen i Frankrike spesiell oppmerksomhet. Kommisjonen anbefaler bl.a. tiltak for å redusere arbeidskraftkostnadene, styrke konkurransen i tjenestesektoren og å redusere og strømlinje skattenivået. Den franske presidenten, François Hollande, reagerte kraftig på dette og sa i en kommentar at Kommisjonen ikke kan diktere reformer i fransk økonomi. Hollande og den tyske forbundskansleren Merkel tok i [en felles uttalelse 30. mai](#) til orde for en permanent president for euro-gruppen etter valget i 2014. Samtidig tar de til orde for oftere møter i eurogruppen og at eurolandene må inngå bindende avtaler om økonomiske reformer med EU-institusjonene.

I Europaparlamentet har det vært drøftet å opprette en egen underkomite for euro-spørsmål. Rollen til representanter fra land utenfor eurosonen er blant de spørsmålene som ikke er avklart. Den britiske MEP Andrew Duff [skrev i fjor at det kan være traktatstridig](#) å etablere komiteer som ikke er åpne for alle medlemmer. På sitt årlige møte i april [ble presidentene i Europaparlamentet og nasjonale parlamenter i EU-landene enige](#) om å etablere en ny interparlamentarisk konferanse for styring av den økonomiske politikken i EU (omtalt som Artikkel 13-konferansen). Det første møtet i konferansen vil finne sted i Litauen høsten 2013.

Europakommisjonen la 10. april fram [en rapport om makroøkonomiske ubalanser i EU](#). Rapporten vurderer EU-landene med utgangspunkt i 11 indikatorer og slår fast makroøkonomiske ubalanser i 13 av landene, inkludert de tre nordiske. (Rapporten omfatter ikke Hellas, Irland,

Kypros, Portugal og Romania). Spesielt påpekes det betydelige ubalanser i Spania og Slovakia og økende bekymring for situasjonen i Frankrike. Rapporten ble drøftet av EUs finansministre 14. mai.

Finansministrene i eurosonen ga 13. mai grønt lyst til å overføre 2 mrd. euro til Kypros. Pengene ble utbetalt selv om det [samtidig ble kjent at en rapport viser](#) at 60 % av bankkundene på Kypros er høyrisikokunder når det gjelder hvitvasking og at det er feil i en tredel av informasjonen om kypriotiske konti.

I [Hellas vedtok parlamentet 28. april en reformpakke](#) som bl.a. reduserer stillingsvernet for offentlig ansatte og liberaliserer visse profesjoner. Vedtaket var en betingelse for at Hellas skal få utbetalt 8,8 mrd. euro som ledd i kriselånet fra EU og IMF.

Kommende møter:

- 27. juni: Møte i det europeiske råd

[Tilbake til innholdsfortegnelsen](#)